

Birta Matsson

1829

27a. 1

Fridfors. Folkminnesarkivet, Lund

Kloka Anna.

Acc.nr.

Uppt.nr. 27

Birger Andersson, Bl. Listers hd

Kloka Anna hon va så klok, sau de va hemskt att se. Hon bodde ve
Stemrehult(Stenbrohult) De va oina gobbe, som skulle söka henna
au han ville si om hon va sau klok, som di sa. Han hade sau mön-
na bonn me si, för de va skeckanes bu te hinga, Kloka Anna. Di
kunne bara skicka me en bonnstump me nån som skulle te-na, sau
sa hon hur di va sjuka au hunt di skulle göra för te ble friska.
Au hon doktrerade au malte, för hon malte pau se säl, mot en del
sjukdomar, au heren to fram de ena bonnet etter de annra te-na.
Sau te sistingen kom han me en stomp, som va sänder au hances un-
nantagsgobbe, sa han. Hon to stompen au malte tri ganga me-an, men
sen sa hon:"Du har ingen unntagsgobbe au du faur ingen heller
au inte blir du satter pau unntag säl, Au ~~de~~ var sausant sagt

Om gudte försäker hura
Kloka Anna.

för han ble au me gauren au kom te fattigstugan.---Han hade strykt bonnet mot grisen, au därför kallar di i blann grisen för unntags-gobbe.

De va oina here, som di to en granner fölsing för. Han hade hatt fölsingen i si hauge au nar han skull hämtam, va han borta. Han gick te Kloka Anna au fraugte, om hon ville visa hanum,, vem som hade tatt hästen för-an."Ska ja visat," sa hon. Au nar han sto pau si, au ovilkorligen skulle ha reda pau de, sau sa hon te-an:"De e allt samme en som du to stuten fraun i fjar, han to fölsingen frau di nu. Au nu kan du göra hunt du vill.

De va egentligen hinna mor som skulle vatt klok, men de ble hon inte för dekan lurade hinna.Hon, moren, hade fått fatt i oina viter orm au den kokte hon i oina gryte. Sau skulle hon ut ett taj au dau sa hon te gräbba:"Du faur inte lytta pau grytelocket, för de e falit". Men mennas hon va ute, sau va de dekan som to au locket au va me fingeren i grytan au smakte pau-at. Au när käringen kom ing igen, sau

Kloka Anna är
finan.

Ihr Kloka Anna
blew klok.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1829

273
S.

sa hingas doter: "Mor ja vet hun kall den brune koen faur, den
bler allt brokiter den," sa hon. "Då har du tittat i grytan,"
sa moren. Men den som ble kloker au dom de va dekan.

1829

4, 4

Folkminnesarkivet, Lund

Acc.nr.

Uppt.nr, 28

Birger Andersson, Bl Listers hd

Han som harvade
med näcken

De va en som harvade me necken en hel ettermitta. Han skulle köra ront i kring, ront i kring i oina ra au sau länge han höllt pau me au köra kunne inte necken komma ungan, men nar han stannade te slut, dau for han ivaj, sau de bara rök om-an. Han heren, hade sin häst i ena hage, au nar han skulle ta-an pau ettermiddan sau va de tvau hästa i hagen, au di va precis lika dana. Han visste inte vilken han skulle ta, men han to fel, för de va necken han fick fatt i.

1829

Folkminnesarkivet, Lund

S. 5

Acc.nr.

Uppt.nr. 29.

Birger Andersson, Bl Listers hd

Han, som skulle
förgifta en flicka,
men dog nälv.

Ja har hört om oine, som bakte vaffler aut sina gräbbe. Han ville förgöra-na. Han hade ett sånt järn, som man väunner pau, au han hade redia vaffler pau hinga sian au i dom som va pau annra la han arsenik. Sau höllt han reda pau hocken som va förgiftader, au sau la han dom pau ett fat, sau de ble oina au vart slaj, men hunt de va såu glömde han hocken som va te hanum säl, nar han sto au vänte pau järnet, sau han to säl au di falie au sau do han.

1829

6. 6

Folkminnesarkivet, Lund

Kloka Anna.

Acc.nr.

Uppt.nr. 30

Birger Andersson, Bl Listers hd

De va en here, som kom te Kloka Anna. Han va dar au fick mat, men sen fick han gau sin vaj. Pau kvällen kom han tebaks. Han ville ligga dar över natten, men de vägte-en inte fram me mesamma, sau han börjte:"Ja har glömt oina kniv här i middases." "Ja du kan sau gott gau etter-an dar du la -an i busken, inga du kom in" svarade hon.

Hon kun bota fajkreaturen me. De kunne hända si att de va nauen som la naut i vajen för kräken, när di skulle ut men de to hon kraften fraun]

Han som vil
se koma ihos hos
Kloka Anna.

Kloka Anna
bata kreatur.

1829

Folkminnesarkivet, Lund

319. 7

Ila-Bengten

f.

Acc.nr.

Uppt.nr, 31

Birger Andersson, Bl Listors hd

De va i Farabol au de e inte haunra aur sen, för min far tjän-te suldat då, sau han va me au hault spessgauren. De va folk au skull si att, sau di klöva opp i train for au fau si au somma svimlade. Han gjorde möet illa, han Bollman, som di haug huet au den gaungen, fast han ville inte kännas ve-at. Ja vet inte hunt de va, om Ila-Bengten ble dödad pau samme gaung, men de ble hon nog, för de va egentligen hon, som hade arrat(retat) opp hanum te au mörda. Di to livet å hennas man, för han va gammal au hon ville gifta se me han Bolman. Di ga mannen förgift i kaffet au de do han au. Han ble begravder utan att de va en människa som ante naut, för han va ju gammel au skrabier. Men sen sau flytta-de Bollman te henne. Han va båssman au hade tvau gräbbatynter, di va bara smau, au sau do den ena au dom, au den anra hon ble sju-ker au kräktes pau gulvet. De va en skräddare i gauren dau, han

sau-at. Di hade hunnar inne i stuan au en au dom slafsade i se spy-
et au han do mens skräddaren sau-et~~de~~ talte han om , när han kom te
näste gaur au sen ble de prat om, att di hade nog gett häl baude gub-
ben au flickerna, sau länsman kom au to dom te fängelset. Au di gra-
vade opp gobben au fannt förgift i-an, au dau gau hon Ila-Bengten
me si au talte om, hunt de hade gaut te. Men den redia sanningen den
kom allri fram. De va såu virrit te slut, sau de va jämt som di hade
blitt villade. Han som högg han sau tri huen pau kobben.

1829

9. 9

Folkminnesarkivet, Lund

Runngren, den
blakre smeden.

Acc.nr.

Uppt.nr. 32.

Birger Andersson, Bl Listers hd

De va en sme, han hetade Runngren au han va känder för te kunnna vänta syn pau folk.--- När di kom in i smean, de hände fler-faldia gaunga, sau kunne han stau där ve illen au sau röck han huet au se, sau bloen sprutadek ur halsen pau-an. Au huet de kastade han in i illen, au de fräste au brann om-at.

1829

Folkminnesarkivet, Lund

10 33a
10

Acc.nr.

Uppt.nr, 33

Birger Andersson, Bl Listers hd

Runngien kryper
genom en stock,
heran en gumma att
men där i vattnet.
Runngien är flickan-
na.

Pau Fröjmaula gaur lau de oina holians massa me kobbar, au en gång
när han Runngren va där, sau sa han te drängarna, att han skulle
krypa igenom oina au kobbarna. Di bara grinade aut-en, men han la
si på marken au körde huet mot ena ännen au kobben, au sau kröp-an
in bit för bit. De brakade i kobben au splinterna rök om hanum, men
nar han kom ut i annra ännen va kobben lika häiler. De va en gam-
mal gumma , som kom dit, mens han kröp en gång, för han gjorde de
manga ganga,, au hon börjte te au skratta. Dom fraugte na dau va hon
grinade aut. "Sir ni inte att karen kryper ovanpau," sa hon, au dau
sau di ått han lau au krälade pau alla fire ovanpau kobben. De va
neslit för-an, sau han ville hämnas, au mens di sto dar au taltes
ve, sau börjte käringen dra opp skörta au skrek att hon sto i vat-

ten te midjan. Di annre sau inte nauet vatten, sau di fick rolit
aut-na, Han, Runngren han va oina främmader. Han kom aum ville
hyra se in dar i Fröjsmaula, au sen ble han stannanes dar.

När han kom i oina samling, där de va gräbber, ~~sau~~ va
di som tosedå i hamum. Han bara slo me oina lommenäsduk frammanfö-
re dom, sau ble di sau glaa ve han, sau di gjorde va han ville.

Acc.nr. 1829 Uppt.nr. 34
Birger Andersson, Bl Listers hd

12.

Han ble sams me oina gräbbe han Runngren. Au en da sau taltes di ve.

"Du gaur te mi i natt"sa han.

"Int de ja vet"sa hon.

"Du gaur te mi i natt, de gör du väl utan
te villat" mente han.

"De ska du ble varse, att ja vasken vill
eller kommer te göra,"sa hon te-an.

Au sau gick hon te hingas.Pau kvällen, sau to hon au si varevelia
trau au la sina kläder i oina vannkittel, men flättebonnet hingas
de fick soen om rompen.----Han Runngren han hörte sen pau natten att
vau nauen som trevade ve daren au dau tänkte han, att hon kom allt
ändau, sau han gick au slo ppp daren för au lauta-na komma te si,
men dau va de soen som kom au om rompen satt hingas flättebonn.

Mästertyven Gylf
fre och Nisse Bast.

Acc.nr. 1829 Uppt.nr. 35

Birger Andersson, Bl Listers hd

Gylfre, de va den rätte mästertjyven. Han to sau möt silver de va.
Han bodde rätt i Bosstramaula. De ligger ve Urshult. Han va hos Nisse
Bast, som va kyrkvärd au han hjälpte hanum me au stjäla. Han,
Gylfre, han hållt se me di rike au stal aut dom, han for fraun den
ene te den anre au hjälpte dom.

1829

14. 14

Folkminnesarkivet, Lund

Brune Hauken

Acc.nr.

Uppt.nr., 36.

Birger Andersson, Bl. Listers hd

Den siste avrättade här de va Brune Hauken. Han va som ett vill-djur, han gjorde ont bara för han tyckte de va rolit. Han lau au lurte pau folk oppe ve äuen ve Ryd au när di kom sau knuffade han i dom.

1829

Folkminnesarkivet, Lund

Acc.nr.

Uppt.nr. 26.

Bing er Andersson, Bl ~~Listers~~ hd

Almundryds m
Kinnvalds hd

Brita Mattsson, född 1841 i Grävlingeberg, Bjellerhult Småland,
bosatt hos sin dotter Sanna Pettersson, Fridafors. Sagesman för
uppteckningarna 27-36.

Anm:

Den påtämplade attsangsiningen är
genomgående fel. Uppteckningarna är
gjorda i Fridafors i Almundryds m efter Brita
Mattsson född 1841 inom samma socken.

/ An.

(14 sid)